

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT**

Andragoški center Republike Slovenije
Slovenian Institute for Adult Education

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

Projekt: **Izobraževanje in usposabljanje strokovnih delavcev v izobraževanju odraslih od 2011 do 2014**

Aktivnost: **Usposabljanje in spopolnjevanje za kakovost v izobraževanju odraslih**

Naloga: **Nadaljnje usposabljanje svetovalcev za kakovost**

IZHODIŠČA ZA DELOVANJE SVETOVALCEV ZA KAKOVOST IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH

Ljubljana, 31. marec 2014

Ob uvajanja in spremljanju modela samoevalvacije Ponudimo odraslim kakovostno izobraževanje (v nadaljevanju: model samoevalvacije POKI) se je izkazalo, da izobraževalne organizacije pogosto ne razpolagajo z zadostno količino in kakovostjo znanja, ki bi jim omogočila dobro izpeljevanje samoevalvacij, ki bi imele kasneje pomemben razvojni učinek.

Prav zaradi pomena, ki ga ima kakovost izobraževanja za doseganje posamičnih in skupnih razvojnih ciljev in usmeritev, bi bilo kratkoročno in neprimerno ravnanje, če bi skrb za kakovost prepustili le posameznemu učitelju ali posamezni izobraževalni organizaciji z upanjem, da bodo tržni ali kakšni drugi vplivi izločili tiste, ki so slabši ali nekatkovostni. Preden bi se kaj takega zgodilo (ti procesi so namreč zelo počasni), bi bilo narejeno zelo veliko škode, zato je z vidika nacionalne politike izobraževanja nujno, da se vzpostavijo različni mehanizmi, ki so v pomoč in spodbudo vsem, ki delajo na področju izobraževanja, da več vlagajo v kakovost svoje dela in posledično dosegajo tudi boljše rezultate.

Iz teh razlogov je Andragoški center Slovenije (v nadaljevanju ACS) ob začetku uvajanja modela samoevalvacije POKI pripravil obsežen program izobraževalno - svetovalnega dela, ki je bil na voljo vsem izobraževalnim organizacijam, ki so izvajale samoevalvacijo po modelu POKI. Ta program je bil sestavljen iz izobraževalnih vsebin, skupinskega svetovalnega dela, pa tudi pisnih in ustnih nasvetov, ki so jih dobile posamezne izobraževalne organizacije. Izkazalo se je, da je bilo tega dela potrebnega še več, kot je bilo prvotno načrtovano.

Enega izmed možnih ukrepov **vidimo v vzpostavitvi svetovalcev za kakovost izobraževanja odraslih v izobraževalnih organizacijah**, ki bi to delo opravljali profesionalno, bili zanj strokovno usposobljeni in tako v izobraževalni organizaciji predstavljali mesto, kjer se načrtujejo in koordinirajo različne aktivnosti, povezane z razvojem kakovosti. Na ta način bo vzpostavljen še en podporni sistem za razvijanje kakovosti izobraževanja odraslih.

Ideja o vzpostavitvi svetovalca za kakovost izobraževanja odraslih v izobraževalni organizaciji ni novost – poznajo jo različni sistemi za presojanje in razvijanje kakovosti, tako tisti, ki so uveljavljeni v gospodarstvu, kot tisti iz storitvenih dejavnosti. Nekaj izkušenj z delovanjem takih svetovalcev imamo tudi v Sloveniji, vendar le v gospodarstvu, manj pa na področju družbenih dejavnosti ali celo izobraževanja.

Tisti, ki so ta podporni sistem že vzpostavili, izhajajo iz zavesti, da je delo za večjo kakovost zahtevno strokovno delo, ki temelji na različnem in specifičnem znanju. Tega znanja vsi tisti, ki v podjetju ali ustanovi lahko in morajo prispevati h kakovosti, praviloma nimajo. Svetovalna podpora lahko ta primanjkljaj omili oz. odpravi. Ta argument velja tudi za omrežje izobraževanja odraslih v Sloveniji. V dodiplomskem izobraževanju, pa tudi v številnih programih stalnega strokovnega spopolnjevanja zasledimo zelo malo programov, ki bi nudili usposabljanje za sistematično delo pri presojanju in razvijanju kakovosti. Sama strokovna usposobljenost na določenem

področju namreč ni dovolj za zavestno, celostno in sistematično delo na področju kakovosti.

To so bila tudi izhodišča, na katerih smo na ACS že v letu 2007 pripravili temeljni koncept svetovalnega dela za razvoj kakovosti izobraževanja odraslih, usposobili skupino svetovalcev za kakovost v izobraževanju odraslih in jo dve leti spremljali pri delovanju v praksi. Ker se je njihovo delo izkazalo za smiselno in potrebno, smo v letu 2011 usposobili še eno skupino svetovalcev za kakovost. Tudi v letih 2012 in 2013 smo sodelovali z njimi, jim nudili strokovno podporo ter svetovanje, predvsem pa spodbujali njihovo razvojno delo v izobraževalnih organizacijah. Na podlagi vseh teh izkušenj, spremljanja prakse in odzivov svetovalcev za kakovost ter njihovih sodelavcev smo pripravili dopolnjena izhodišča, ki jih predstavljamo v nadaljevanju. V njih opredeljujemo temeljne pogoje za vzpostavitev in delovanje svetovalcev za kakovost izobraževanja odraslih ter temeljne principe, vsebino in načine njihovega dela. Izhodišča opredeljujejo konceptualno zasnovo za osnovanje in delovanje omrežja svetovalcev za kakovost v javnem izobraževanju odraslih v Sloveniji ter obravnavajo naslednja vprašanja:

- kdo je svetovalec za kakovost izobraževanja odraslih v izobraževalni organizaciji,
- pogoji za vzpostavitev in ohranjanje svetovalnega dela v izobraževalni organizaciji,
- omrežje svetovalcev za kakovost izobraževanja odraslih.

KDO JE SVETOVALEC ZA KAKOVOST IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH V IZOBRAŽEVALNI ORGANIZACIJI

Svetovalec za kakovost izobraževanja odraslih je lahko tisti, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

KANDIDAT ZA SVETOVALCA ZA KAKOVOST IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH IMA USTREZNO IZOBRAZBO

Ustrezna izobrazba je katerakoli univerzitetna izobrazba, magisterij ali doktorat, ki je v skladu z zakonom primerna za opravljanje poučevanja in/ali strokovnega dela na področju izobraževanja odraslih.

Svetovalec za kakovost izobraževanja odraslih mora imeti tudi **pedagoško - andragoško izobrazbo** in **strokovni izpit s področja vzgoje in izobraževanja**.

KANDIDAT ZA SVETOVALCA ZA KAKOVOST IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH IMA USTREZNE DELOVNE IZKUŠNJE V IZOBRAŽEVANJU ODRASLIH

Ustrezne delovne izkušnje v izobraževanju odraslih so delovne izkušnje s področja razvoja, vodenja, načrtovanja, organizacije ali izvajanja izobraževanja odraslih. Dokazujejo se z opisom opravljenega dela in v letih, pri čemer se zahteva vsaj 5 let delovnih izkušenj na enem ali več zgoraj opisanih področjih dela v izobraževanju odraslih.

KANDIDAT ZA SVETOVALCA ZA KAKOVOST IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH IMA NEKATERE OSEBNOSTNE LASTNOSTI

Svetovalec za kakovost izobraževanja odraslih ima naslednje **osebnostne lastnosti**:

- je odprt za nove ali drugačne ideje, če so le v skladu z vlogo, ki jo opravlja,
- je kreativen, radoveden,
- je prilagodljiv na različne razmere in situacije,
- je vztrajen in zna delo voditi h končnemu cilju,
- je odgovoren in vesten pri delu,
- je odločen in zanesljiv,
- ima veselje do dela z ljudmi,
- zna komunicirati z različnimi ljudmi na različnih položajih,
- zna motivirati druge za delo na področju kakovosti,
- zna poslušati,
- je dostopen, prijazen,
- ima sposobnost empatije,
- je naklonjen timskega delu,
- je spoštljiv do drugih,
- zna spoštovati osebne in zaupne podatke,
- je objektivni, korekten, pošten in strpen,

- je praktičen,
- je sposoben upravljati s časom.

Vse te lastnosti so zaželeno in priporočajo se, da jih izobraževalna organizacija upošteva pri izboru kandidatov za svetovalca za kakovost. Te lastnosti se spodbujajo tudi v času usposabljanja za opravljanje vloge svetovalca za kakovost izobraževanja odraslih.

Te lastnosti se tudi ugotavljajo ob evalvaciji svetovalnega dela posameznika. V kolikor je ugotovljeno, da ima posameznik osebnostne lastnosti, ki niso bile zaznane ob njegovi izbiri in ki negativno vplivajo na njegovo svetovalno delo, ne more več opravljati dela svetovalca za kakovost. Presojajo o primernosti posameznikovih osebnostnih lastnosti opravi izobraževalna organizacija ob odločanju o napotitvi kandidata na usposabljanje za svetovalca za kakovost in ob spremljanju ter evalvaciji njegovega dela.

V kolikor bi praksa pokazala, da osebnostne lastnosti še bolj vplivajo na uspešnost svetovalnega dela kot to ocenjujemo sedaj, je mogoče v naslednjih letih ob izbiri novih svetovalcev za kakovost izobraževanja odraslih uvesti poseben izbirni postopek, v katerem bomo preverili te lastnosti; rezultati pa bi vplivali na rezultate izbora.

Zaželeno je, da kandidat za svetovalca za kakovost ni ravnatelj/direktor izobraževalne organizacije. Naloga svetovalca je namreč tudi ta, da svetuje vodstvu o ustreznih pristopih za presojanje in razvijanje kakovosti.

KANDIDAT ZA SVETOVALCA ZA KAKOVOST IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH IMA POSEBNO ZNANJE O KAKOVOSTI V IZOBRAŽEVANJU ODRASLIH

Ustrezno dodatno znanje o kakovosti v izobraževanju odraslih, o modelih, pristopih za samoevalvacijo in o delu svetovalca za kakovost izobraževanja odraslih: vsakdo, ki želi opravljati delo svetovalca za kakovost izobraževanja odraslih, mora biti že predhodno vsaj deloma seznanjen s presojanjem in razvijanjem kakovosti v izobraževanju odraslih. To lahko kandidat izkazuje z:

- ☉ udeležbo na usposabljanju za uporabljanje modela za samoevalvacijo POKI (dokazuje se s potrdili o uspešno opravljenem usposabljanju v 1. in 2. letu programa usposabljanja) ali
- ☉ udeležbo na usposabljanju za presojanje in/ali razvijanje kakovosti v izobraževanju ali sorodni dejavnosti (npr. kakovost svetovanja v izobraževanju, kakovost e-učenja, kakovost vodenja v izobraževanju, usposabljanje za izvajanje zunanjih evalvacij v izobraževanju, mreža učečih se šol, kakovost v poklicnem izobraževanju, kakovost v višjem izobraževanju, kakovost v visokih šolah in na univerzah, kakovost v vrtcih ipd.) vsaj v obsegu 70 pedagoških ur (dokazuje se s potrdili o uspešno opravljenih usposabljanjih, s katerih mora biti razviden obseg ur usposabljanja) ali

- ☞ delovnimi izkušnjami pri delu za kakovost v lastni izobraževalni organizaciji. (npr. aktivno sodelovanje v komisiji za kakovost, priprava anketnih vprašalnikov, izpeljava samoevalvacije, priprava samoevalvacijskega poročila, organizacija in izpeljava razprav z zaposlenimi in zunanjimi sodelavci o vprašanih kakovosti, priprava izjave oz. listine o kakovosti, organizacija in izpeljava fokusnih skupin, zgledevalnih obiskov, kolegialnih presoj idr.) (Delovne izkušnje se dokazujejo npr. z avtorskimi izdelki, sklepom o članstvu v komisiji za kakovost). Obvezno je referenčno pismo direktorja, v katerem direktor opiše delovne zadolžitve kandidata za svetovalca pri delu za kakovost ter pojasni, zakaj meni, da bi bil prav ta kandidat primeren za svetovalca za kakovost v njihovi izobraževalni organizaciji).

Predhodna usposobljenost je samo vstopni pogoj za tiste, ki bi želeli postati svetovalci za kakovost izobraževanja odraslih.

KANDIDAT ZA SVETOVALCA ZA KAKOVOST IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH SI PRIDOBÍ POSEBNO ZNANJE O SVETOVANJU ZA KAKOVOST IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH

Vsi kandidati se morajo udeležiti še posebnega temeljnega usposabljanja svetovalcev za razvoj kakovosti v izobraževanju odraslih, v katerem se spoznajo z nalogami ter načinom dela svetovalca za kakovost izobraževanja odraslih.

Po uspešno zaključenem usposabljanju pridobijo Potrdilo o usposobljenosti za opravljanje dela svetovalca za kakovost izobraževanja odraslih. Potrdilo o usposobljenosti za opravljanje dela svetovalca za kakovost izobraževanja odraslih dobi tisti, ki se obveže, da bo spoštoval etiko svetovalnega dela v izobraževanju odraslih, kdor ima ustrezno izobrazbo in ustrezne delovne izkušnje v izobraževanju odraslih ter **uspešno opravi obveznosti po programu usposabljanja za delo svetovalca za kakovost izobraževanja odraslih, ki predvideva tudi približno eno leto praktičnega delovanja.**

SVETOVALEC ZA KAKOVOST IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH V IZOBRAŽEVALNI ORGANIZACIJI

Izobraževalna organizacija na podlagi izpolnjevanja pogojev **imenuje svetovalca za kakovost**. Tak svetovalec **se imenuje svetovalec za kakovost izobraževanja odraslih v izobraževalni organizaciji**, poimenovanje pa pove, da ne gre zgolj za usposobljenega svetovalca, temveč svetovalca, ki aktivno deluje v praksi. Svetovalec za kakovost izobraževanja odraslih v izobraževalni organizaciji postane tisti, ki:

1. je izpolnil pogoje za vključitev v usposabljanje za svetovalca za kakovost (izobrazba, posebna usposobljenost, osebnostne lastnosti),
2. je uspešno opravil usposabljanje za svetovalca za kakovost v izobraževanju odraslih,
3. ga je za svetovalca za kakovost izobraževanja odraslih v organizaciji po usposobitvi za določen ali nedoločen čas imenoval direktor organizacije in

4. opravlja delo kot svetovalec vsaj 32 ur mesečno.

V primeru, da ni izpolnjen eden izmed zgoraj navedenih pogojev, opredeljenih v točkah 3 in 4, usposobljen svetovalec ne pridobi statusa »svetovalec za kakovost izobraževanja odraslih v izobraževalni organizaciji« in se ne more vključiti v nacionalno omrežje svetovalcev za kakovost izobraževanja odraslih vse dotlej, dokler ti pogoji niso izpolnjeni ali pa niso ponovno izpolnjeni, če organizacija pogojev ni zagotavljala v določenem časovnem obdobju.

Usposobljeni svetovalec za kakovost, ki se prezaposli v drugo organizacijo, lahko ponovno postane »svetovalec za kakovost izobraževanja odraslih v izobraževalni organizaciji« in član nacionalnega omrežja svetovalcev za kakovost izobraževanja odraslih, če »nova« organizacija izpolni pogoje v točkah 3 in 4.

DELOVNE OBVEZNOSTI SVETOVALCA ZA KAKOVOST IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH V IZOBRAŽEVALNI ORGANIZACIJI

Imenovanje svetovalca za kakovost izobraževanja odraslih v izobraževalni organizaciji ne more biti samo navidezno, pač pa je treba določiti nek minimalni časovni okvir, ki ga imenovani posameznik lahko/mora posvetiti delu za razvoj kakovosti.

Svetovalec opravlja svetovalno delo 4 delovne dni ali 32 ur mesečno. Kdaj v mesecu bo svetovalec opravil to delo, je odvisno od dogovora z delodajalcem. Praviloma pa naj bi bilo to delo enakomerno razporejeno čez cel delovni mesec; v posameznem dnevu pa naj bi svetovalec v celoti delal za potrebe svetovanja. Optimalna razporeditev je naslednja:

- 4 dni (32 ur) mesečno,
- 1 dan (8 ur) tedensko,
- 352 delovnih ur (v 11 mesecih).

Seveda se v praksi uveljavljajo tudi drugačne rešitve, kar je sprejemljivo, seveda ob pogoju, da svetovalec opravi dogovorjenih 32 ur dela mesečno kot svetovalec za kakovost izobraževanja odraslih.

Po dogovoru s svojim delodajalcem lahko svetovalec svetovalno delo opravlja kot:

- del svoje redne delovne obveznosti, pri čemer se mu zaradi svetovalnega dela sorazmerno zmanjšajo dotedanje druge delovne obveznosti,
- nadurno delo,
- povečano delovno obveznost v okviru z zakonom dovoljenih možnosti,
- pogodbeno delo.

Osnovni princip je, da za urejanje delovnega ali drugega razmerja poskrbi izobraževalna organizacija, ki želi imeti svetovalca za kakovost.

Sredstva za delo svetovalca in druge pogoje zagotavlja izobraževalna organizacija.

Svetovalec je v dneh, ki so rezervirani za svetovalno delo, dolžan opravljati to delo. V času, ki ga ima svetovalec na razpolago za svetovalno delo, ima pravico, da si samostojno razporeja delo.

ACS pričakuje samo, da je svetovalec imenovan in da so razmerja ter obveznosti določene. To je pogoj za umestitev svetovalca v nacionalno omrežje svetovalcev za kakovost. ACS bo v okviru svojih možnosti naredil vse, kar je mogoče, da bi se delo svetovalca v določenem obdobju vsaj deloma financiralo tudi iz javnih sredstev.

SVETOVALEC ZA KAKOVOST IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH V IZOBRAŽEVALNI ORGANIZACIJI, NJEGOVO RAZMERJE DO DRUGIH IN ODGOVORNOSTI

Svetovalec za kakovost izobraževanja odraslih je ekspert, svetovalec, pomočnik tako vodstvu izobraževalne organizacije, kot komisiji za kakovost in vsem zaposlenim. S svojim ekspertnim znanjem spodbuja, kaj bi bilo potrebno ali mogoče narediti za razvoj kakovosti, sodeluje pri izpeljavi in vrednotenju doseženega. Aktivno sodeluje v komisiji za kakovost, bodisi kot njen član ali kot ekspert. Je tudi tesen sodelavec vodstva izobraževalne organizacije pri pripravi in uresničevanju strategij za razvoj kakovosti. Je neposredno odgovoren vodstvu izobraževalne organizacije.

Svetovalec za kakovost izobraževanja odraslih pa ni odgovoren za kakovost izobraževanja odraslih v organizaciji – njegova odgovornost je enaka odgovornosti vseh drugih, ki načrtujejo in izpeljujejo procese izobraževanja odraslih v organizaciji. Hkrati svetovalec za kakovost izobraževanja odraslih ni edini odgovoren za izpeljavo aktivnosti s področja kakovosti – aktivnosti se opredeljujejo v odnosu med vodstvom in komisijo za kakovost, pri čemer je tako tudi opredeljena odgovornost za njihovo izpeljavo. Seveda pa je svetovalec za kakovost izobraževanja odraslih odgovoren za izpeljavo tistega dela aktivnosti, za katere prevzame odgovornosti. Vloga svetovalca je pomembna pri organizaciji, spremljanju, svetovanju in izpeljavi postopkov za opredeljevanje, presojanje in razvijanje kakovosti. Svetovalec je tisti, ki bdi nad stanjem kakovosti v organizaciji, njegova odgovornost je spodbujati razmisleke o kakovosti in prepoznavati morebitna neskladja ter jih s pomočjo sodelavcev odpravljati. Odgovoren je, da je aktiven v vseh procesih pri skrbi za kakovost v organizaciji, kar dokazuje s svojim vidnim prispevkom pri tem delu. Svetovalec za kakovost je prvi člen v verigi oz. pobudnik razvoja kakovosti v izobraževalni organizaciji. Kot tak je odgovoren vodstvo opozarjati na potrebne spremembe na področju razvoja kakovosti in s svojim znanjem pomagati pri načrtovanju in izpeljevanju aktivnosti za razvoj kakovosti. Odgovoren je za kakovostno izpeljavo tistih aktivnosti, za katere je bil zadolžen oz. je zanje prevzel odgovornost.

SVETOVALEC ZA KAKOVOST IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH V IZOBRAŽEVALNI ORGANIZACIJI IN DRUGE AKTIVNOSTI V ZVEZI S SAMOEVALVACIJO, NOTRANJO ALI ZUNANJO EVALVACIJO V IZOBRAŽEVALNI ORGANIZACIJI

Vloga svetovalca za kakovost izobraževanja odraslih je opredeljena s cilji, metodologijo in dosedanjimi izkušnjami, ki jih imamo v Sloveniji z modelom samoevalvacije POKI. To pomeni, da **svetovalna pomoč**, ki jo svetovalec za kakovost izobraževanja odraslih nudi, **temelji na konceptu samoevalvacije, na katerem temelji model POKI**. Seveda pa ima svetovalec za kakovost znanje, ki mu omogoča tudi sodelovanje pri drugih pristopih in izpeljavah samoevalvacije, deloma tudi pri različnih notranjih in zunanjih spremljanjih kakovosti. Svetovalec za kakovost izobraževanja odraslih torej lahko deluje v izobraževalni organizaciji:

1. ki je že uporabila model za samoevalvacijo POKI, pa bi ga še želela uporabljati v celoti ali njegove posamezne dele.
2. ki želi izpeljati nek nov/drugačen model samoevalvacije ali notranjega spremljanja za presojanje in razvijanje svoje kakovosti izobraževanja odraslih.

V kolikor izobraževalna organizacija že uporablja ali želi uporabljati druge pristope za presojanje izobraževanja odraslih, ki ne temeljijo na samoevalvaciji, svetovalec za kakovost izobraževanja odraslih v takih primerih sodeluje pri koordinaciji različnih aktivnosti, aktivneje pa lahko sodeluje le, če mu organizacija omogoči usposabljanje in seznanjanje s temi pristopi. Praviloma **svetovalec za kakovost izobraževanja odraslih svetuje samo v zvezi z vprašanji kakovosti izobraževanja odraslih.**

Izjema so vprašanja, ki se nanašajo na kakovost celotne izobraževalne organizacije, ki poleg izobraževanja odraslih izvaja še drugo izobraževanje, in jih ni mogoče obravnavati samo z vidika izobraževanja odraslih: npr. oblikovanje vizije in poslanstva izobraževalne organizacije, vodenje in upravljanje ipd.

Razumljivo je tudi, da bodo svetovalci za kakovost zaradi svojega specialističnega znanja zelo dobrodošli tudi pri presojanju kakovosti drugih dejavnosti, ki jih izvaja organizacija (npr. svetovalna dejavnost). Seveda ni nobenega zadržka, da se izobraževalna organizacija sama odloči, da bo v presojanje vključila tudi svetovalca za kakovost, pri čemer pa mora spoštovati samo naslednje pogoje:

- da je **svetovanje za kakovost izobraževanja odraslih primarna vloga svetovalca za kakovost** in da se lahko v druge aktivnosti vključuje le, če s tem niso ovirani načrti svetovalnega dela na področju izobraževanja odraslih.
- da je **obseg dogovorjenega časa** (32 ur mesečno), ki ga ima na voljo svetovalec za kakovost izobraževanja odraslih, v resnici **namenjen presojanju in razvijanju kakovosti izobraževanja odraslih.**

KAJ IN KAKO DELA SVETOVALEC ZA KAKOVOST IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH V IZOBRAŽEVALNI ORGANIZACIJI – VSEBINA SVETOVANJA

Svetovalec za kakovost izobraževanja odraslih je oseba z ustreznimi strokovnimi kompetencami, ki **svetuje vsem**, ki so v izobraževalni organizaciji vključeni v procese **uvajanja in izpeljevanja samoevalvacije** oz. svetuje **v procesih opredeljevanja, presojanja in razvijanja kakovosti**, da bi ti procesi potekali učinkovito in prinašali rezultate, ki bi omogočali nenehen razvoj kakovosti. Svetovalec za kakovost izobraževanja odraslih opravlja tudi **vlogo koordinatorja različnih aktivnosti za razvoj kakovosti izobraževanja odraslih** v izobraževalni organizaciji in po dogovoru v skupini/komisiji za kakovost tudi izpeljuje dogovorjene aktivnosti.

Po vsebini svetovalne storitve svetovalcev za kakovost izobraževanja odraslih prikazujemo po naslednji strukturi, ki naj bi bila (v povprečju) naslednja¹:

¹ Struktura dela je opredeljena v skladu s predlogom kompetenc svetovalca za kakovost. V kolikor se bo predlog spreminjal, se kasneje prilagodi tudi ta predvidena struktura.

VRSTA DELA ²	PODROBNEJŠI OPIS VRSTE DELA
UGOTAVLJANJE POTREB PO SVETOVANJU ZA KAKOVOST V IZOBRAŽEVALNI ORGANIZACIJI ZA ODRASLE	<p>Svetovalec za kakovost izobraževanja odraslih svetuje, koordinira in/ali sodeluje pri izpeljavi naslednjih procesov:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ugotavljanje potreb po svetovanju za kakovost izobraževanja odraslih, ki jih ima vodstvo izobraževalne organizacije. • Ugotavljanje potreb po svetovanju za kakovost izobraževanja odraslih, ki jih imajo strokovni delavci in učitelji v izobraževalni organizaciji. • Ugotavljanje potreb po svetovanju za kakovost izobraževanja odraslih, ki jih ima skupina/komisija za kakovost. • Ugotavljanje potreb po svetovanju za kakovost izobraževanja odraslih, ki jih imajo udeleženci. • Ugotavljanje potreb po svetovanju za kakovost izobraževanja odraslih, ki jih imajo zunanji partnerji.
NAČRTOVANJE IN ORGANIZACIJA SVETOVALNEGA DELA ZA KAKOVOST	<p>Svetovalec za kakovost izobraževanja odraslih svetuje, koordinira in/ali sodeluje pri izpeljavi naslednjih procesov:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Načrtovanje svetovalnega dela za kakovost izobraževanja odraslih v izobraževalni organizaciji. • Organiziranje svetovalnega dela za kakovost izobraževanja odraslih v izobraževalni organizaciji (prostor, oprema, urnik delovanja svetovalca..). • Načrtovanje in izpeljava promocije svetovalnega dela za kakovost ter animacija vodstva, učiteljev, strokovnih sodelavcev, zunanjih sodelavcev za koriščenje storitev svetovanja za kakovost.
SVETOVALNI PROCES	<p>VZPOSTAVITEV IN NADGRADNJA NOTRANJEGA SISTEMA KAKOVOSTI</p> <p>Svetovalec za kakovost izobraževanja odraslih svetuje, koordinira in/ali sodeluje pri izpeljavi naslednjih procesov:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Svetovanje pri odločanju o vpeljavi in nadgradnji pristopov, ki tvorijo notranji sistem kakovosti. • Informiranje in svetovanje pri oblikovanju in delovanju komisije za kakovost. • Svetovanje pri umeščanju aktivnosti opredeljevanja, presojanja in razvijanja kakovosti v letne delovne načrte in letna poročila ter dolgoročne strateške dokumente izobraževalne organizacije. • Svetovanje pri pripravi pisnih dokumentov, ki opredeljujejo interni sistem kakovosti izobraževalne organizacije. • Svetovanje o obravnavi vprašanj kakovosti na andragoških zborih, svetu zavoda idr. • Priprava in izpeljava izobraževalnih srečanj za vodstvo, učitelje, strokovne sodelavce, namenjene seznanjanju z dobrimi praksami, možnimi pristopi, ki jih lahko organizacija vpelje v lasten sistem kakovosti idr.

² V tej preglednici prikazujemo različne vrste svetovalnega dela za kakovost, ki ga opravlja svetovalec za kakovost izobraževanja odraslih v izobraževalni organizaciji. Osredotočamo se na svetovalno delo v procesih umeščanja, opredeljevanja, presojanja in razvijanja kakovosti. V nekaterih, predvsem večjih izobraževalnih organizacijah, bo svetovalec za kakovost prvenstveno opravljal predvsem neposredno svetovalno delo za kakovost, medtem ko bo koordinacijo in neposredno izpeljavo zgoraj obravnavanih aktivnosti opravila komisija za kakovost. V drugih primerih pa svetovalec za kakovost ne bo zgolj svetoval, pač pa bo tudi koordiniral izpeljavo obravnavanih aktivnosti ter jih neposredno izpeljeval. V teh primerih je potrebno opise tipičnih del svetovalca za kakovost kombinirati z tipičnimi deli vodje in članov komisije za kakovost v izobraževalni organizaciji.

VRSTA DELA	PODROBNEJŠI OPIS VRSTE DELA
SVETOVALNI PROCES (nadaljevanje)	<p>OPREDELJEVANJE KAKOVOSTI</p> <p>Svetovalec za kakovost izobraževanja odraslih svetuje, koordinira in/ali sodeluje pri izpeljavi naslednjih procesov:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Svetovanje pri pripravi oz. dopolnjevanje poslanstva, vizije in vrednot izobraževalne organizacije. • Svetovanje pri pripravi oz. dopolnjevanje standardov kakovosti izobraževalne organizacije.
	<p>PRESOJANJE KAKOVOSTI</p> <p>Svetovalec za kakovost izobraževanja odraslih svetuje, koordinira in/ali sodeluje pri izpeljavi naslednjih procesov:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Svetovanje pri izbiri področja, podpodročij in kazalnikov za podrobnejšo samoevalvacijo. • Svetovanje pri načrtovanju samoevalvacije. • Svetovanje pri oblikovanju samoevalvacijskih instrumentov. • Svetovanje pri pripravi in izpeljavi zbiranja podatkov, njihovemu urejanju in obdelavi. • Svetovanje pri pripravi in predstavitvi samoevalvacijskega poročila.
	<p>RAZVIJANJE KAKOVOSTI</p> <p>Svetovalec za kakovost izobraževanja odraslih svetuje, koordinira in/ali sodeluje pri izpeljavi naslednjih procesov:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Svetovanje pri oblikovanju akcijskega načrta za razvoj kakovosti. • Svetovanje pri vpeljavi, spremljanju in ovrednotenju začrtanih izboljšav.
VREDNOTENJE KAKOVOSTI SVETOVALNEGA DELA ZA KAKOVOST	<p>Svetovalec za kakovost izobraževanja odraslih svetuje, koordinira in/ali sodeluje pri izpeljavi naslednjih procesov:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pridobivanje povratnih informacij od vodstva, strokovnih delavcev, učiteljev, udeležencev in drugih, koliko so jim bile svetovalne storitve za kakovost v pomoč pri lastnem delu. • Spremljanje, koliko se je vloga svetovalca za kakovost že uveljavila v izobraževalni organizaciji ter oblikovanje predlogov za krepitev te vloge v prihodnje. • Spremljanje, kakšna je prepoznavnost dela svetovalca za kakovost v izobraževalni organizaciji in oblikovanje potrebnih predlogov za povečanje prepoznavnosti. • Spremljanje ustreznost pogojev, ki jih ima svetoalec za kakovost za svoje delo. • Sodelovanje pri zunanjih evalvacijah izobraževalne organizacije. • Načrtovanje in vpeljava izboljšav v svetovalno delo za kakovost v izobraževalni organizaciji.
VODENJE SVETOVALNEGA DELA ZA KAKOVOST	<p>NAČRTOVANJE IN UMEŠČANJE VLOGE SVETOVALCA ZA KAKOVOST TER NAČRTOVANJE DELA</p> <p>Svetovalec za kakovost izobraževanja odraslih svetuje, koordinira in/ali sodeluje pri izpeljavi naslednjih procesov:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sodelovanje pri pripravi predlogov za umeščanje vloge svetovalca za kakovost v izobraževalno organizacijo. • Dolgoročno in kratkoročno načrtovanje dela svetovalca za kakovost v izobraževalni organizaciji.

VRSTA DELA	PODROBNEJŠI OPIS VRSTE DELA
VODENJE SVETOVALNEGA DELA ZA KAKOVOST (nadaljevanje)	<p>DELO S KADRI, RAZVOJ OSEBJA</p> <p>Svetovalec za kakovost izobraževanja odraslih svetuje, koordinira in/ali sodeluje pri izpeljavi naslednjih procesov:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Priprava predlogov za stalno strokovno spopolnjevanje za svetovanje za kakovost. • Usposabljanje in spopolnjevanje o kakovosti izobraževanja odraslih. <p>RAZVOJNO DELO</p> <p>Svetovalec za kakovost izobraževanja odraslih svetuje, koordinira in/ali sodeluje pri izpeljavi naslednjih procesov:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Priprava analiz svetovalnega dela za kakovost ter notranjega sistema kakovosti v izobraževalni organizaciji. • Priprava predlogov za vpeljavo novih pristopov in metod v notranji sistem kakovosti. • Razvoj novih pripomočkov za svetovalno delo za kakovost. • Priprava strokovnih prispevkov o vprašanih kakovosti za objavo v medijih oz. predstavitev na posvetih, konferencah idr. • Izmenjava dobrih praks z drugimi svetovalci za kakovost izobraževanja odraslih. • Snovanje in realizacija skupnih razvojnih aktivnosti z drugimi svetovalci za kakovost v izobraževanju odraslih. • Sodelovanje v razvojnih projektih s področja svetovanja za kakovost izobraževanja odraslih. <p>DELO S PARTNERJI</p> <p>Svetovalec za kakovost izobraževanja odraslih svetuje, koordinira in/ali sodeluje pri izpeljavi naslednjih procesov:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Informiranje zunanjih partnerjev in zainteresirane javnosti o načinih, na katere izobraževalna organizacija skrbi za kakovost izobraževanja odraslih. • Izpeljava pogovorov z zunanjimi partnerji o možnih načinih njihovega sodelovanja pri opredeljevanju, presojanju in razvijanju kakovosti izobraževanja odraslih v izobraževalni organizaciji. • Evidentiranje predlogov zunanjih partnerjev za izboljšave kakovosti dela v izobraževalni organizaciji.
UPRAVLJANJE SVETOVALNEGA DELA ZA KAKOVOST	<p>Svetovalec za kakovost izobraževanja odraslih svetuje, koordinira in/ali sodeluje pri izpeljavi naslednjih procesov:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Priprava predlogov za umestitev dejavnosti svetovalnega dela v dolgoročne in kratkoročne delovne načrte izobraževalne organizacije. • Priprava predlogov za umestitev rezultatov svetovalnega dela v poročila o delu izobraževalne organizacije. • Sodelovanje pri odločanju o poslovnih in finančnih dogodkih v zvezi s svetovalnim delom za kakovost. • Spremljanje zakonodaje in zakonskih sprememb s področja kakovosti ter usklajevanje dejavnosti kakovosti v skladu z njimi. • Vodenje projektne dokumentacije za projekte s področja kakovosti. • Vodenje dokumentacije, povezane z delom svetovalca za kakovost. • Sodelovanje pri pripravi prijav na javne razpise s področja kakovosti.

Predlagana struktura dela predstavlja »popis« del in nalog, ki pa bodo pri posameznem svetovalcu za kakovost v določenem obdobju drugačne, odvisne od aktivnosti za razvoj kakovosti, ki se bodo v tem času izpeljevale v izobraževalni organizaciji, odvisne od obsega časa, ki bo na voljo svetovalcu v določenem obdobju in od splošnih okoliščin v zvezi s kakovostjo v organizaciji. Vsekakor pa naj bi se struktura dela vsaj na letni ravni ujemala s strukturo dela vseh svetovalcev za kakovost, ki bodo v nekem obdobju sestavljali omrežje svetovalcev za kakovost v izobraževanju odraslih. Doslej je bilo o strukturi dela opravljeno le spremljanje na podlagi izpolnjevanja časovnic v določenem obdobju, ker pa se sedanja struktura dela od prejšnje razlikuje, bo pred določitvijo strukture potrebno opraviti novo spremljanje.

KAJ IN KAKO DELA SVETOVALEC ZA KAKOVOST IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH V IZOBRAŽEVALNI ORGANIZACIJI – VRSTA SVETOVANJA

Informiranje: svetovalec nudi različne informacije, ki so potrebne v postopkih presojanja in razvijanja kakovosti v izobraževanju odraslih.

Nekaj primerov: informacije o strokovni literaturi, informacije o uporabnih spletnih straneh, informacije o izobraževalnih organizacijah, ki imajo izkušnje s presojanjem in razvijanjem kakovosti v izobraževanju odraslih, informacije o bazah podatkov in orodjih, ki jih je mogoče uporabljati, informacije o različnih metodah, ki se uporabljajo v določenih fazah.

Nasvetovanje: svetovalec za kakovost izobraževanja odraslih pomaga s svojimi izkušnjami in poznavanjem primerov dobre prakse sprejeti odločitev o načinu izpeljave določene faze v procesu opredeljevanja, presojanja in razvijanja kakovosti v izobraževanju odraslih.

Primer: v izobraževalni organizaciji bi radi v kratkem časovnem obdobju presodili kakovost pri številnih in zelo različnih kazalnikih kakovosti. Svetovalec na podlagi znanja, ki ga ima, in poznavanja drugih primerov pove, koliko kazalnikov je primerno obravnavati v določenem časovnem obdobju in kako ocenjuje, kakšne učinke bi bilo pri tem mogoče doseči. Tako skupini/komisiji za kakovost pomaga razmisliti o pozitivnih in negativnih straneh določene rešitve; jim pomaga z nasvetom, kako bi se bilo najbolje odločiti.

Svetovanje: svetovalec za kakovost celostno in poglobljeno razčlenjuje posamezno fazo izpeljave opredeljevanja, presojanja in razvijanja kakovosti ter na podlagi lastnega specializiranega znanja in izkušenj oblikuje svetovalno mnenje. Mnenje je v pomoč izobraževalni organizaciji pri izpeljavi določene faze v procesu opredeljevanja, presojanja in razvijanja kakovosti v izobraževanju odraslih.

Primer: V izobraževalni organizaciji že imajo izdelan akcijski načrt za razvijanje kakovosti in ga tudi že izpeljujejo. Skupina/komisija za kakovost bi rada ocenila, ali je uresničevanje akcijskega načrta primerno. Svetovalec bo proučil vizijo izobraževalne organizacije, njene standarde kakovosti, ugotovitve iz samoevalvacijskega poročila in

akcijski načrt. Na tej podlagi bo oblikoval svetovalno mnenje o rezultatih in njihovi skladnosti z akcijskim načrtom za razvoj kakovosti. Oblikoval bo mnenje, kaj bi bilo primerno narediti, da bi bili rezultati še boljši.

Usposabljanje: če svetovalci za kakovost izobraževanja odraslih opazi, da imajo sodelavci pri izpeljavi določene faze v procesu opredeljevanja, presojanja in razvijanja kakovosti v izobraževanju odraslih, težave, jih usmeri v študij dodatne literature, k iskanju ustreznega izobraževanja, da jim informacije, na koga se lahko v zvezi s problemom obrnejo.

Primer: Na nekem izobraževalnem področju v izobraževalni organizaciji imajo težave pri oblikovanju lastnih standardov kakovosti. Svetovalec jim predlaga, katero strokovno literaturo v zvezi s problemom naj si ogledajo ali pa jih usmeri, da si jo sami poiščejo, opozori jih, naj si v zvezi s problemom ogledajo zakonodajo, svetuje jim, naj se udeležijo ustreznega izobraževanja ali pa se pogovorijo z ekspertom za področje ipd.

Ovrednotenje: svetovalci za kakovost izobraževanja odraslih skupini/komisiji za kakovost pomaga, da le-ta lahko ocenjuje, kako napreduje v postopku opredeljevanja, presojanja in razvijanja kakovosti v izobraževanju odraslih.

Primer: Obravnavali bomo enak primer kot pri svetovanju: izobraževalna organizacija ima že izdelan akcijski načrt za razvijanje kakovosti in ga tudi že izpeljuje. Svetovalec pomaga skupini/komisiji za kakovost pri ovrednotenju, ali je uresničevanje akcijskega načrta primerno. Usmerja jo k iskanju bistvenih točk, ki kažejo na napredovanje, stagnacijo ali nazadovanje glede na akcijski načrt, spodbuja jo k uporabi različnih metod, s pomočjo katerih bo skupina/komisija za kakovost lahko ovrednotila rezultate, pomaga pri izbiri merskih pripomočkov.

Seveda se vse te vrste svetovanja v svetovalnem postopku med seboj prepletajo; ob določeni svetovalni storitvi je mogoče včasih zaznati elemente vseh teh vrst svetovanja, včasih pa gre res le za eno obliko. To je odvisno od pričakovanj, pa tudi od faze, v kateri svetovalci svetuje – v nekaterih fazah je bolj primerno informiranje, v drugih ovrednotenje itd.

KAJ IN KAKO DELA SVETOVALEC ZA KAKOVOST IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH V IZOBRAŽEVALNI ORGANIZACIJI – NAČINI SVETOVANJA

Temeljni **način svetovanja** svetovalcev za kakovost izobraževanja odraslih je osebni stik. Svetovalec se osebno pogovarja z vodstvom, strokovnimi delavci in učitelji in skupaj z njimi obravnava določeno vprašanje kakovosti. Svetovalna mnenja praviloma oblikuje pisno, tako da imajo vsi člani skupine/komisije za kakovost možnost, da to mnenje natančno proučijo. Svetovalno delo lahko poteka tudi po telefonu, če gre za manj zahtevna vprašanja ali za izmenjavo določenih podatkov. Dokaj pogost način izmenjave informacij je elektronska pošta, saj je na ta način zagotovljena pisna in dokumentirana informacija v procesu svetovanja in stalna dostopnost. V primeru možnosti je zelo uporaben tudi forum na spletu, ki omogoča

večstransko komunikacijo med vsemi, ki so vpleteni v svetovalni proces. Uporabljamo pa lahko tudi video konferenco (VOX, Skype ipd.) ali skupno urejanje dokumentov (google.doc in podobna orodja).

KAJ IN KAKO DELA SVETOVALEC ZA KAKOVOST IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH V IZOBRAŽEVALNI ORGANIZACIJI – ETIKA SVETOVANJA

Temeljna etična načela dela svetovalca za kakovost izobraževanja odraslih v izobraževalnih organizacijah so:

Svetovalec mora nuditi najboljši nasvet, ki ga lahko da glede na svoje profesionalno znanje ne glede na vse druge okoliščine. Svetovalec mora spoštovati potrebe izobraževalne organizacije in načrte skupine/komisije za kakovost in mora svoje delo opraviti strokovno kakovostno, strokovno nevtrarno, ne glede na to, če bi tretja oseba želela, da dela ne bi opravil v skladu s temi standardi, če bi morebiti imel kakršenkoli predsodke, če se ne bi strinjal z določenimi postopki ali iz drugih razlogov. Razprave o kakovosti lahko sprožajo tudi konflikte in delitev ljudi na skupine; svetovalec se mora izogibati temu, da bi se vpletal v te konflikte ali podpiral določene strani v sporih; njegovo mnenje in nasvet naj izhajata izključno iz strokovnega znanja, ki ga ima v zvezi s predmetom razprave. Merilo pri tem mu je korist celotne izobraževalne organizacije in ne le posameznih skupin ali oseb.

Svetovalec mora spoštovati diskretnost in zaupnost, ki ju ne sme prekršiti pod nobenim pogojem. V postopku svetovanja ima svetovalec dostop do različnih podatkov posameznikov in tudi vpogled v dobro in slabo prakso, ki jo posamezniki izvajajo. Vsi ti in podobni podatki so zaupne narave, svetovalec jih ne sme posredovati tretji osebi ali jih uporabiti za svoje delo, ki ni povezano s kakovostjo, razen v primeru njenega izrecnega dovoljenja. Pri pripravi ocen o ravni kakovosti na določenem področju, ki se predstavljajo v kolektivu ali širše, mora biti posebej pozoren, da podatki niso take narave, da bi bilo iz njih mogoče identificirati posamezno osebo. Kadar gre za podatke take narave, mora svetovalec poskrbeti, da so dostopni le osebi, ki se jo tičejo, in tistemu, ki je odgovoren za kakovost procesa, ki ga podatki zadevajo.

Svetovalec spoštuje načelo enakosti in zato ne dela razlik v obravnavi različnih postopkov ali mnenj; spoštuje vsakega sogovornika, ne glede na to, kakšen položaj ima v organizaciji. Ker je svetovalec hkrati tudi zaposlen v tej organizaciji, so s tem v zvezi še posebej občutljivi odnosi z njegovim nadrejenim. Svetovalec mora vzpostaviti z nadrejenim tak odnos, v katerem je jasno, da pristojnosti, ki jih ima nadrejeni v zvezi z drugim delom, niso hkrati tudi pristojnosti v zvezi s kakovostjo, kjer ga obvezujejo predvsem obveze, ki jih sprejme skupina/komisija za kakovost izobraževalne organizacije.

Svetovalec mora biti pošten. Vodstvu izobraževalne organizacije in skupini/komisiji za kakovost mora predstaviti svetovalne storitve, ki jih lahko nudi, pojasniti, kako se bodo lahko uporabile, pa tudi omejitve, ki jih ima njegovo svetovanje. Svetovalec ne more zavajati z neresničnimi podatki in informacijami, s

skrivanjem določenih informacij ali s polovičnimi storitvami. Če omejitve objektivno nastopijo, mora o tem obvestiti skupino/komisijo za kakovost in vodstvo.

To načelo je pomembno tudi v primerih, ko v postopkih opredeljevanja, presojanja in razvijanja kakovosti pride do situacij, ki vplivajo na delo in položaj tistega, ki opravlja tudi delo svetovalca za kakovost. Tudi v tem primeru je svetovalec zavezan poštenju pri svetovanju; če osebne vpletenosti ne more preseči, v tem primeru o tem obvesti skupino/komisijo za kakovost in se izloči iz tega dela opredeljevanja, presojanja ali razvijanja kakovosti.

☑ **Svetovalec mora biti spoštljiv.** Pri svojem delu svetovalec sodeluje z različnimi osebami, ki so imajo različen odnos do kakovosti, imajo različno znanje o postopkih opredeljevanja, presojanja in razvijanja kakovosti ipd. Svetovalec ne more zasmehovati tistih s slabšim razumevanjem procesov kakovosti ali pa tistih, ki so pri delu manj uspešni.

☑ **Svetovalec mora spoštovati želje izobraževalne organizacije in njene skupine/komisije za kakovost.** Svetovalec vedno deluje v okvirih, ki mu jih določa njegovo strokovno poslanstvo in želje izobraževalne organizacije in njene skupine/komisije za kakovost. Njim ne more vsiljevati svojih predlogov, jih siliti, da bodo sprejemali svetovalne nasvete tudi za vprašanja, ki se jim ne zdijo pomembna, niti samostojno določati posameznih opravil, če drugi z njimi ne soglašajo. Svetovalec v izobraževalni organizaciji ne more biti superiorna oseba, ampak enak drugim, le z nekaj več specifičnega znanja. Svetovalec mora biti avtonomen, hkrati pa morata tako svetovalec kot izobraževalna organizacija in njena skupina/komisija za kakovost spoštovati strokovno poslanstvo in želje vseh vključenih pri dokončnih odločitvah.

KAJ IN KAKO DELA SVETOVALEC ZA KAKOVOST IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH V IZOBRAŽEVALNI ORGANIZACIJI – NAČELA SVETOVANJA

Spoštovanje etičnih načel svetovanja: delo svetovalca za kakovost temelji na etičnih načelih, opredeljenih v teh izhodiščih, in na splošnih načelih svetovalnega dela.

Neodvisnost: svetovalec nudi svetovalne storitve v skladu z etičnimi načeli svetovalnega dela neodvisno od kakršnihkoli ekonomskih, političnih, stanovskih, prestižnih ali osebnih razlogov, ki bi zmanjšali kakovost svetovalnega dela. Svetovalec je v procesu svetovanju samostojna, avtonomna strokovna oseba, ki je zavezana strokovnim izhodiščem in znanju, na podlagi katerega je prejel licenco za opravljanje dela.

Zaupnost: v procesih opredeljevanja, presojanja in razvijanja kakovosti imamo nenehno opraviti z različnimi, tudi osebnimi podatki in z ocenami o kakovosti posameznih procesov in dosežkov. Informacije, ki jih svetovalec pridobi, so zaupne in namenjene izključno opredeljevanju, presojanju in razvijanju kakovosti. Svetovalec jih ne sme uporabiti v osebne namene, niti posredovati drugim osebam, ki niso vpete v aktivnosti za presojanje ali razvijanje kakovosti. To je tudi eden izmed temeljnih

principov svetovalnega dela; če ga svetovalec prekrši, takoj izgubi pravico do opravljanja svetovalnega dela v izobraževanju odraslih.

Objektivnost: svetovalec za kakovost mora biti objektiven, pri svojem delu ne sme izhajati iz sebe ali iz organizacije, v kateri je zaposlen, ampak iz strokovnih podlag, na katerih temelji njegovo delo. Vse njegovo delo, kakor tudi vsi izsledki, rezultati, dognanja morajo temeljiti na realnih dejstvih, četudi za organizacijo niso najbolj ugodna.

Dostopnost: svetovanje naj bo omogočeno vsem, ki so v izobraževalni organizaciji vključeni v procese presojanja in razvijanja kakovosti, ne glede na položaj, ki ga imajo v organizaciji za izobraževanje odraslih.

Strokovnost: svetovalne storitve morajo biti čim bolj strokovne, v skladu z najnovejšimi spoznanji v različnih strokah, ki zadevajo svetovanje in kakovost v izobraževanju odraslih. Svetovalec za kakovost mora dobro poznati področje izobraževanja odraslih.

Hitra odzivnost: svetovalec v odvisnosti od objektivnih pogojev dela zagotavlja hitro odzivnost glede na potrebe skupine/komisije za kakovost v izobraževalni organizaciji.

Samopreverjanje kakovosti svetovalnega dela: za to, da svetovalec lahko zagotavlja kakovostne svetovalne storitve, svoje svetovalno delo sistematično spremlja in vrednoti; uporablja različne metode samoevalvacije; vsak svetovalec za kakovost izobraževanja odraslih samopreverja kakovost lastnega dela. Na tej podlagi uvaja potrebne spremembe v lastno delo, načrtuje svoje dodatno spopolnjevanje in druge ukrepe za stalno kakovostno rast svetovalnega dela.

POGOJI ZA VZPOSTAVITEV IN OHRANJANJE SVETOVALNEGA DELA V IZOBRAŽEVALNI ORGANIZACIJI

Svetovalec za kakovost izobraževanja odraslih je praviloma v delovnem razmerju v eni izmed izobraževalnih organizacij, ki izvajajo izobraževanje odraslih. Lahko pa je tudi zunanji sodelavec te organizacije.

Taka rešitev izhaja iz odločitve, da je vsak svetovalec za kakovost utemeljen na podlagi potreb izobraževalnih organizacij po svetovanju. Za svetovanje se tako najprej odloči izobraževalna organizacija, ta poišče kandidata za svetovalca, ki se nato usposobi za to delo in delo začne tudi opravljati.

Pogoji za vzpostavitev dela svetovalca za kakovost izobraževanja odraslih v izobraževalni organizaciji (v primeru sofinanciranja iz javnih sredstev)

Praviloma si svetovalca za kakovost izobraževanja odraslih lahko pridobi izobraževalna organizacija, ki:

- izvaja javno-veljavne programe izobraževanja odraslih in/ali nacionalno pomembne neformalne programe, opredeljene z vsakokratnim letnim programom izobraževanja odraslih vsaj zadnjih pet let,
- je že, vsaj deloma, preizkusila uporabo enega izmed modelov za samoevalvacijo svoje kakovosti,
- ima ustreznega kandidata za svetovalca. Ustreznost kandidata se presoja z vidika izpolnjevanja pogojev, ki so opredeljeni kot pogoji za opravljanje dela svetovalca za kakovost izobraževanja odraslih,
- imenuje usposobljeno osebo za opravljanje vloge svetovalca za kakovost za izobraževanje odraslih v izobraževalni organizaciji za določeno oz. nedoločeno obdobje.

V kolikor bo vzpostavitev svetovalcev za kakovost izobraževanja odraslih sofinancirana iz javnih sredstev, je mogoče predvidevati, da bodo glede na prioritete nacionalne politike v izobraževanju odraslih in razpoložljiva sredstva opredeljeni še drugi pogoji in merila za izbor, če bo enakovrednih kandidatov več. Možni dodatni kriteriji so lahko:

- nadpovprečno veliko število vpisanih odraslih,
- podpovprečni rezultati pri doseganju nacionalnih standardov kakovosti, ki zahtevajo ukrepanje na tem področju,
- večji problemi pri zagotavljanju kakovosti,
- priporočilo šolske inšpekcije,
- rezultati zunanjih evalvacij ipd.

Glede na to, da so izobraževalne organizacije, ki izvajajo javno izobraževanje odraslih v Sloveniji, med seboj zelo različne, bo potrebno ob morebitnih možnostih za sofinanciranje iz javnih sredstev opredeliti še, v katerih primerih je izobraževalna organizacija upravičena do 100% financiranja svetovalca za kakovost (32 ur mesečno), kdaj pa manj oz. sploh ne. Te kriterije je treba še določiti, med možnimi pa so:

- število odraslih, ki so se v izobraževalni organizaciji izobraževali po formalnih programih v zadnjih treh letih,
- število odraslih, ki so se v izobraževalni organizaciji izobraževali po neformalnih programih v zadnjih treh letih,
- število zaposlenih v izobraževalni organizaciji na področju izobraževanja odraslih s polnim delovnim časom in za nedoločen čas,
- število zaposlenih v izobraževalni organizaciji na področju izobraževanja odraslih s polnim delovnim časom in za določen čas,
- vrsta zaposlenih v izobraževalni organizaciji,
- število formalnih in število neformalnih programov za izobraževanje odraslih, ki jih izvaja izobraževalna organizacija,
- izvajanje infrastrukturnih dejavnosti, ki jih kot nacionalno pomembne dejavnosti opredeljuje Resolucija o nacionalnem programu izobraževanja odraslih (ISIO, središče za samostojno učenje, točka VŽU, Teden TVU itd.),
- izobraževalna organizacija je nosilka certifikata oz. znaka kakovosti.

Izobraževalna organizacija, ki želi imeti svetovalca za kakovost izobraževanja odraslih, mora poskrbeti tudi za minimalne prostorske pogoje za njegovo delo, kar pomeni, da mora imeti svetovalac ustrezen delovni prostor, po možnosti ločen od drugih sodelavcev, telefon, računalnik s standardno programsko opremo in dostopom do interneta ter omaro s ključem, da je zagotovljeno shranjevanje podatkov zaupne narave.

Pogoji za ohranjanje dela svetovalca za kakovost izobraževanja odraslih v izobraževalni organizaciji

Po začetnem financiranju svetovalca za kakovost izobraževanja odraslih iz javnih sredstev lahko izobraževalna organizacija še nadalje pridobiva sredstva za sofinanciranje njegovega dela, če:

- še nadalje izvaja izobraževanje odraslih,
- izpeljuje procese opredeljevanja, presojanja in razvijanja kakovosti izobraževanja odraslih,
- zagotavlja pogoje za delo svetovalca v skladu z nacionalno dogovorjenimi normativi in standardi tega dela,
- namensko uporablja javna sredstva, v kolikor jih je pridobila v te namene,
- ima imenovanega svetovalca za kakovost izobraževanja odraslih v izobraževalni organizaciji.

OMREŽJE SVETOVALCEV ZA KAKOVOST IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH

Zakaj omrežje svetovalcev za kakovost izobraževanja odraslih

Omrežje svetovalcev za kakovost izobraževanja odraslih predstavlja neformalno³ zvezo vseh svetovalcev za kakovost izobraževanja odraslih, saj bi bilo izolirano delo posameznega svetovalca prav gotovo manj učinkovito in manj racionalno. Temeljni cilj oblikovanja omrežja je zagotoviti učinkovite in kakovostne svetovalne storitve za izvajalce programov izobraževanja odraslih. Omrežje določajo skupna vizija, poslanstvo in cilji svetovalnega dela, ki naj bi izobraževalnim organizacijam v Sloveniji omogočalo učinkovito pomoč pri njihovem iskanju in dejavnostih za bolj kakovostno delo v izobraževanju odraslih. Omrežje svetovalcev za kakovost izobraževanja odraslih omogoča:

- medsebojno izmenjavo izkušenj, znanja in idej,
- oblikovanje skupnih standardov dela,
- medsebojno sodelovanje pri razvoju,
- kolegialno pomoč in podporo med svetovalci,
- možnost sodelovanja pri večjih projektih,
- izvajanje kolegialne samoevalvacije,
- skupno oblikovanje in uporabo določenih strokovnih gradiv,
- vzpostavitev sistema zbiranja in delitve enakih ali podobnih informacij,
- racionalno uporaba različnih virov,
- skupno obveščanje in promocijo,
- odkrivanje morebitnih primanjkljajev v svetovalnem delu v nacionalnem merilu.

Vključitev v omrežje svetovalcev je prostovoljna, vanjo se vključujejo posamezni svetovalci za kakovost izobraževanja, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:

- so usposobljeni svetovalci za kakovost v skladu z merili, opredeljenimi za svetovalca za kakovost izobraževanja odraslih,
- so imenovani za svetovalca za kakovost izobraževanja odraslih v izobraževalni organizaciji,
- imajo soglasje izobraževalne organizacije, kjer so zaposleni, za sodelovanje v omrežju, saj delo v omrežju zahteva tudi nekaj njihovih aktivnosti na nacionalni ravni, nekaj odsotnosti z dela, pa tudi vpeljevanje nekaterih aktivnosti, ki so dogovorjene na nacionalni ravni, v izobraževalno organizacijo,
- podpišejo etični kodeks delovanja svetovalcev za kakovost izobraževanja odraslih,
- delujejo v skladu z drugimi dogovori v omrežju svetovalcev za kakovost.

Svetovalci za kakovost izobraževanja odraslih ostaja član tega omrežja vse dokler izpolnjuje te kriterije, ne glede na to, ali je njegovo delo sofinancirano iz javnih sredstev ali ne. Na svojo prošnjo pa lahko iz omrežja tudi izstopi.

³ Če bodo potrebe in interesi kasneje tako pokazali, je mogoče ustanoviti tudi formalno zvezo.

Koordinacija omrežja svetovalcev za kakovost izobraževanja odraslih

Andragoški center Slovenije opravlja vlogo koordinatorja omrežja. Koordinacija omrežja vključuje:

- načrtovanje in izpeljavo temeljnega usposabljanja za svetovalce v izobraževanju odraslih,
- načrtovanje in izpeljavo spopolnjevanja za svetovalce v izobraževanju odraslih v skladu s potrebami,
- ugotavljanje potreb po usposabljanju in spopolnjevanju svetovalcev,
- organiziranje rednih srečanj omrežja svetovalcev,
- zastopanje interesov omrežja svetovalcev,
- sodelovanje pri urejanju sistemskih pogojev za delovanje omrežja svetovalcev,
- pripravo instrumentov za spremljanje dela svetovalcev, njihovo zbiranje in analiziranje,
- spremljanje dela in učinkovitosti omrežja svetovalcev za kakovost izobraževanja odraslih.

Vzpostavitev omrežja svetovalcev za kakovost izobraževanja odraslih

Omrežje svetovalcev za kakovost izobraževanja odraslih je v poskusni obliki že vzpostavljeno. Ko se potrdijo predlagane smernice za oblikovanje omrežja, ki vsebujejo nekatere nove elemente, se izvede restrukturiranje omrežja.

Ljubljana, 31. marec 2014